

ХАЛЬМГ ҮНН

Советск Союзин Коммунистическ партин Хальмг таньгчн болн Элэт балгсна комитетсин, күүч-көлсчнрин депутатнрин Таньгчн болн балгсна Советсин газет

№ 47 (2880)

1957 дж. июлин 11

Үннь 20 деншг

Буудэ государствд орулдж өглгнэ түргдүлх кергтэ

Хальмг таньгчн агьу оргн теегэр бдр-сө уга машинэ мотормуд күүрджннэд, машинд брү-уру тасрхан уга гуулл-дэд, комбайнс, жаткс, эртрэд салькнд долъгалсн тэрэнэ ургьц дотрагьур эрвлэдж бөмджд хадлцхана.

Таньгч тэрэ хуралгнэ гур-гүдт ордж одсн баянэ. Ургьсн тэрэгнэ гедрлт угагьар хурадж авч, орн-нутгин бмн эврэннэ даалгьвран күүцэчкв тэр таньгчн күүч-көлсчн күүн болгнэ бмн зогсджана. Энүнэс даву, хооран саагдшго эр-кбачм тэр гидж ода уга.

Эн тэрэр дуудвр кесн Ново-Александровск района тэрэ-тэрэчнрин дуудвр хэрү бгч, таньгчн түрүн нүүрт йовх колхозникуд, МТС-н болн совхозин кдлчнр, селанэ эдлахун церглчнр социалистическ дөрлдэг делгрүлдж, тэрэ хуралгнэ кдлмшт баях цуг эв-аргьнэ эвнэ орулдж олз-лдж баяцхана.

Иим кевэр кдлджэ тдл-дэн Западн болн Яшалтинск района кесг колхозмуд болн совхозмуд тэрэ хуралгнэ кдл-мшт айта гидг динлврмуд барцхав. Улгүрнэ, 112-ч номертэ совхоз тэрэ хуралгнэ кдлмшн 96,5 процент күү-цэчкв.

Яшалтинск района Яшалти-МТС-н тетгврт баях гур-вн колхоз намра тэрсн цагьан гуйр хадлгнэ кдлмшн дуу-счкв.

Тэрэ хуралгнэ кдлмшт ик урдасн, сэн белдвр кедж, авсн даалгьвран күүцэчкв седж седкл-ухагьан тэвджд, соцдөр-лдэ бурдэмдждтэ кевэр дегрү-лдж, олна седвариг саянэр олзлдж, даалгьн тэрин чн-ринг саянэр лавлдж медсн тд-лэдэн эдн им айта динлвр-муд барцхав.

Яшалтинск МТС-н комбай-нермуд комбайн болгнэ тоод 900—1000-д га тэрэ хурачкв. Эн йир айта сэн үзмджд. Эн МТС-н комбайнермуд дунд үр Нестеренко Владимир Фирсо-вич йилгьн саянэр кдлнэ. Тэрэнэ хадлгнэ эклснэс на-ран энүнэ хурасн тэрэнэ тоог тоолхла бдр болгнэ 42,2 га хурасн болдж гарна. Эврэн йо-вдг комбайн тэрэ хураджх Григорий Зубков нормар бол-хла бдртэн 14 га хурахин ор-чд, 26,6 га, үр Коваленко бол-хла „С-6“ гидг комбайн бдртэн 37 гектар күүрдж тэрэ хурана. Иигджд кдлмшн сая-нэр бурдэжд кесн тдлэдэн, Яш-алтинск МТС тетгдждх Стали-нэ нертэ, „Победа“, Буденнэ нертэ, „Заветы Ильича“ кол-хозмуд намрар тэрсн цагьан гуйран хурагьад дуусчкв. Ав-чах ургьцнэ му биш. Сталинэ нертэ колхоз гектар болгнэс 27 центнер ургьц авб. Зарм газрмудар уунэс бддэн чигн ургьц авчана. Тэрэ хуралгнэ бурдэмдждтэгьар, түргэр, геед-

рлт угагьар кесн учрар им сэн ургьц авчана. Западн рай-она „Южный“ совхозд кдл-дждэ үр Булавин М. И. лафетн жаткар бдрин 63 гектар күү-рдж тэрэ хадна, эн совхозд үр Николаев Н. М.—59 га, үр Бу-лавин А. С.—62 га күүрдж хад-на. Иим кдлмшн сэн улгүр-муд үзүлджэх улс таньгчд олн баянэ.

Болв тэрэ хуралгнэ кдлмш мел дангын альд болв чигн им саянэр кедджд йовхш. Сарпинск болн Приозерн рай-од ода чигн хашнэ кевэр тэрэ хуралгнэ делгрүлджана.

Иим учрар чигн июлин 5-д Хальмг таньгчн тэрэ хурал-гнэ гучн тавхн процент күү-цэчкв. Буудэ государствд ору-лдж өглгнэ нам туунэс хаш-нгар кедджд йовна. Нам тэрэ хуралгнэ зурагьан 79,5 про-цент күүцэчкв Западн района бийднэ государствд буудэ ору-лдж өглгнэ зура арвхн про-цент күүцэчкв.

Тэрэн ода делгү болчкв. Халун догшн, ганьгта джилд—тэрэнэ ургьцнэ шамджд ху-раджд эсавхла, ургьагьад авч-кнэ збдр газрт асхрджд унад, үрджд одх аамшг баях биший. Тингхлэ, тэрэ хуралгнэ цуг эв-аргьнэ олзлдж, бдр-сө уга гүдждржд, соцдөрлдэг улм дел-грүлдж, сэн улгүрмудин үз-мджд, дамшлтиг амтнд тар-хаджд, таньдуджд, ласхджд кдлх тэр—хооран саагдшго эрхн тэр.

Эн тоот тэрмудиг күүцэчкв партиин организац тэрэ хура-лгнэ кдлджэх улс дунд цэ-ялгьврин кдлмш тасрхан уга кедж, культурн тетглт бур-дэжд, бригадсар, станцсар, хулд-гүүлгэн ягьад кеддждхиг, хот-холар ямаран баяхиг, эрүл-медин халхар саянэр амтиг халэдж-харджд, амрлгнэ цаг-лань кино, нэр-наад тэвджд үзү-лдж, күүн болгнэ саянэр кдл-лдж чадх аргэ уудэх збвтэ.

Коммунистическ партэ болн Советск правительствэ, мана олн амтнэ баяхтэ джиргьлиг улм делгрүлдж бдлүлхн тдлэ, амн болгнэ тоод эдл-уш гаргьлгьар ахр цагин зуур Америкиг күүцэчкв авхтэр советск олн амтнэ бмн тэвсн баянэ. Тер тэриг күүцэчкв—тэрэ-рэгьн гедрлт угагьар, арвар хурадж авад, государствд буудэ орулдж өглгнэ даалгьв-ран күүцэчкв—ик эрхн нөкцл болхнэ лавта.

Орн-нутгт буудэ зббджд ору-лх тэриг—тэрэ хуралгнэ тэрин нег эрхн аныгнэ гидж оныг бгч, хадад овалчкнс бу-удэг ток деер кевтүлгго, баях кдлгн-күүчиг цугтнэ аргьинэ олджд, олзлдж бдр-сө гилго зббджд, буудэ цевр, сэн деернэ государственн элеваторт күү-рдж—орулдж бгч эрэннэ эр-кн даалгьвран колхоз, совхоз болгнэ күүцэчкв—эндр бдрин цань уга чинртэ тэр мбн.

Ленинградн олн миньгнэ күүч-көлсчнрин демонстрац болв

ЛЕНИНГРАД, июлин 7. (ТАСС). Ленинградт 250 джи-лэ бднэ байрин хүүрм күүч-көл-счнрин агьу ик демонстрацар тдгсв. Эндр брүн брлэгьас авн гилтэ цуг олн-амтн бай-рин учрар саяхрүлдж кеерүлч-кнэ проспекте болн уульн-сар гарцхав. Омн бдрнэ энү-нур Советск Союзин партиин болн государственн деятель-муд ирсн—ленинградцириг онц икэр байрлулв.

Хама болвчн джиргьлин баядл, дун, биигн болн му-зыкин а соньсгдв. Тууджлгд-сн баяшнэгин площадь деер брүн 10 часла ленинградци-рин демонстрац эклв. Демон-странтирин зерглэнд—урднэ революционн кев-язарн мед-лдг Путиловск, ода Кировск заводин, металлическ, Невск машиностроительн, „Электро-сила“ заводмудин болн нань

чигн герой-балгьсна предпри-ятсын, научн институтсин бо-лн ах сургьулин заведеньсин кдлчнр орлцхав. Уурмуд Н.А. Булганин, К.Е. Вороши-лов, Ф.Р. Козлов, О.В. Куу-синен, Е.А. Фурцева, Н.С. Хрущев, Н.М. Шверник, бал-гьсна болн областн партиин болн советск организацсин гардчнр деернэ зогсдждасн трибуна хаджугьар чилшго олн күүч-көлсчнрин колонн гарцхав. 1917 джилин рево-люционн хүүсхлд орлцдждасн олн улс, социалистическ күүч-көлснэ героймуд, производ-ствин новатормуд энүнд баяц-хав.

Трибун деер баясн улсиг ленинградцир халунар менд-лджйбрэчхав. Советск прави-тельствиг болн Коммунисти-ческ партин Центральн Коми-тетиг йбрэжд хаякрдджд мен-длгьн шуугад соньсгдв.

Нарт делкэг тввшүн, дэн уга, ни баятхэ гисн дуудвр деернэ бичгсн улан эд делсу-лсн демонстрантс йовцхав. Тввшүн баяхн, демократин болн социализмин тдлэ ноол-дждэ цуг олн-амтнд тедн ах-дүүгьин мендэн илгэчхав. КПСС-н ЦК-н июньск Плену-мин шийдвриг таасдждахан, олн-амтн советск правитель-ствин болн коммунистическ партин хоорндан ни-нищнэ-гүүг кесг олн плакатсд бичгсн келджд бгнэ.

Гурвн часас улүдэн демон-страц болв. Энүнд долан зун миньгнэс улү ленинградцир орлцв. Советск Союзин Ком-мунистическ партин Центральн Комитетин эргид советск олн-амтн улм бдрджд хамц-джахиг, терүнэ күүчн-чидлин эднэ байрин-джиргьлин элдв демонстрац медүлв.

М о н ъ к и н д х а м д а н

Кабарда Арэсала сэн дурарн негдэд 400 джил болджахиг уктгжд келн-амтнэ ик джи-ргьл кеджэхин учрар Кабар-дино-Балкарск Автономн Со-ветск Социалистическ Респуб-ликин кдлмшчнриг, колхоз-никудиг, интеллигенцириг болн цуг күүч-көлсчнриг СССР-н Де-ед Советин Президиум, СССР-н Министрмудин Совет болн Советск Союзин Коммунисти-ческ партин Центральн Ко-митет йбрэджана.

Кабарда Арэсала сэн дурарн негдэд 400 джил болсн бднд нерэдсн Кабардино-Балкарск АССР-н Деел Советин байрин сессий Нальчикд болв. Кабар-да Арэсала сэн дурар негдэд 400 джил болсна тускар кесн докладин дару, СССР-н прави-тельствин делегацин гардврч П.П. Лобанов, Российск Феле-рацин делегацин гардврч А. М. Сафронов, Ленинград бал-

гьсна делегацин гардврч, Грузинск ССР-н болн нань чигн делегацир йбрэлин уг келцхав. СССР-н Деел Советин Президиумд, СССР-н Министрму-дин Советд болн КПСС-н Цент-ральн Комитетд, бас РСФСР-н Деел Советин Президиумд, Российск Федерацин Министр-мудин Советд болн алдр орс келн-амтнд сессий бичг батлдж илгэв.

Кабардинск келн-амтнэ алд-ршгсн кбвун, Кабардин-Балка-рин большевикүдин гардврч Бетал Эдыкович Калмыковд ик байр-хурмин сүүрд бумб тосхлгь кев.

Кабарда Арэсала сэн дурарн негдэд 400 джил болджах бднд нерэдсн эн элдв джиргьлин митингд ирцхэсн Нальчикин болн селэдин кесг миньгн күүч-көлсчнр цуглрв.

Республикин балгьсдин болн

селэдин олн миньгнэ амтн июлин 7 брүнэс авн кеерүлэд саяхрүлчкнс парксиг, скверму-диг болн уульнэсиг дуургв. Эн туурсн байрта бдрт не-рэдсн мбрдин урдан—ик джи-ргьл эн бдр республиканск ипподромд болв.

Эн байрин бднд нерэджд секгдсн республиканск селанэ эдл-ахун гаяхүлд тер бдр бас олн улс цуглрв. Советск йо-сна джилмүдт республикин тэрэ тэрдг газрнэ күүс-лундур холванас икэр бсв, эрднэ-ши-шэ тэрдг газрнэ 11 холвв, тех-ническ культур тэрдг газрнэ бас бсв. Республикин колхоз-мудин чилсн джилин оруг 1953 джилэ орула дүнэцүлхлэ, хойр холванас даву болджд бсв. Кдлмшчнрин болн селанэ клубст, культурин Гермүдт, театрмудт асхнднэ ик нэр-джи-ргьл болв.

(ТАСС).

Делкэн багьчудин фестиваль тослгнэ

БЕРЛИН. Уунд делкэн багь-чудин болн студентнрин 6-ч фестивалд белдгнэ тускар ГДР-н национальн комитетин заседань болв.

Германск демократическ рес-публикин багьчуд делкэн 6-ч фестивалд белдгнэ тускар национальн комитетин сеглэтр В. Слэпке доклад кев. Тер докладтан делегатириг тоогьар дүннхлэ, Германск Демокра-тическ Республикин багьчудт ик гидг белдгнэ кдлмш кев-гдв гидж келв. Тегэд, округ-син ду-би, эрдм үзүлгч кон-тан зууран Германск Демокра-тическ Республикин газрт ха-ргьлч олн-зүсн ордудин до-лан миньгь гар баахн кбвүд-

гатири Москва тал авч йовх миньгнэ белгүд белджд.

Германск Демократическ Республикин багьчуд фести-валь болсн заамд 50 гар орн-нутгудас ирсн багьчудла ни-нищнэгүү, иньг-амрг болгч 27 күүр-күүндэ кехмн гидж темдгдждана. Делегатириг чледүд-студентнр нарт делкэн 19 семинармудт болн күү-күүндэнд орлцхмджд.

Фестивалд белдвр кевч национальн комитет ГДР-н багьчудиг Москва орсн цаг-тан зууран Германск Демокра-тическ Республикин газрт ха-ргьлч олн-зүсн ордудин до-лан миньгь гар баахн кбвүд-

күүкүлэ күүн кевтэ сэн иньг, амрг болджд таарта йовцхатн гиджд дуудв.

БУДАПЕШТ. Венгерск ме-дждэ деер баях Шопрон гидг балгьснд, цуг делкэн багьчудин болн студентнрин 6-ч фести-вальд нерэдгч нарт делкэн багьчудин эстафет ирджд. Ав-стрийин багьчудин элчнр эс-тафетэн венгрин багьчудт бгв, теднэ цааран, балгьсд болн селэдэр авч йовхмн.

Эстафет Будапешт тал йо-вулгдждана. Тендэсн хойр аны-ггэд, мана Советск Союзин медждэ деерк Чоп гидг станцд июль сарин 13-д ирхмн.

(ТАСС).

Ленинск ЦК-н эргнд улм батрдж хамцхмн

Июлин 5-д Элст автотранспортн конторин коммунист-нрин олна хург болв. Г. М. Маленковин, Л. М. Кагановичин, В. М. Молотовин антипартийн багин тускар КПСС-н ЦК-н Пленумин гаргьсн шиндврәр КПСС-н Элст балгьсна комитетин негдгч сегләр ур А. А. Трубицын доклад кев.

Хурт орлицжасн коммунист-нр, КПСС-н Централын Комитетин Пленумин шиндврилг ир чик болдж гидж тосцхав. Хурт ирсн 14 коммунист доклад сонъскад, нег дуугьар КПСС-н ЦК-н Пленумин тогтавриг магтад, Маленковин, Кагановичин, Молотовин болн теднур негдсн Шепиловин антипартийн багин кедж күүцэхәр седсн тоотиг ик андрсн йовдл гидж келцхав.

Хурт босдж келсн үгдән пенсийд гарсн кбгшн шофер ур Витвицкий иигдж келв:

— Би КПСС-н ЦК-н Пленумин тогтавриг сән болдж гидж таасджанав. Тер юнъгад гихлэ, ленинск хаалгьар чикәр йовдж, мана тбрсн Коммунистическ партъ советск олн амтнә сәәгьинь хәәгьад, бәәх бәәдинь ясулх, культуринь обдлүлхәр арднь брдж кедж-күүцәдж бәәснә бмнәс тедн эбрдж ноолдар седәд, партиг салгьд тархар седцхәсн улсиг әрвддж болшго.

— Ленинск Централын Комитетин гардврар мана Советск Союз ямаран ик элдв дилвртә болсиг цуг делкә меднә. Ганцхн би биш мана автотранспортн конторин цуг кбдләчнр КПСС-н ЦК-н Пленумин шиндврилг сонъсад, збшәрджәнә. Бидн, цуг советск улс, урд-урдкәсн үлүгьәр чидлән негдүлдж, Коммунистическ партин ЦК-н эргнд негдхмн. Мана цуг кбдләчнр июньск Пленумин шиндврилг таасджана, — гидж гаражин заведующ ур Гудин келв.

Сварщик ур Кулявцев, КПСС-н ЦК-н ленинск хаалгь чик болсн учрар советск олн-амтн ббрхн зуур хагьлгәд уга 35 сай га эмнг газр олзлад, орн-нутган кесг сай пуд буудәгьәр тетгвдн, промышленностин гардврилг шинәс хуврәгьад, Совнархозмуд бурдәвдн гидж үгән эклв. Эн тоотиг бурушулхар седдж зүтгсн Маленковин, Кагано-

вичин, Молотовин болн эднур негдсн Шепиловин багин дарунь илткснд КПСС-н ЦК-д ханджанавдн. Ставропольск крайин партийн активин шиндврилг би чик гидж дбннджәнәв.

— Мана партин ленинск политикиг юмн хольвджд чаддн биш, бидн хаалгьдан хурдг кир-богиг уга кедж хамджд чадхвдн. Маленков, Каганович, Молотов болн Шепилов мана алдр тосхлтд харшлхар седцхәв, эдниг зассн мел чик болдж, — гидж диспечер ур Пегин келв.

— Амн болгьна тоод мах, тос болн үс гаргьлгьар Америкин Соединенн Штатсиг ббрхн джилмүдин эргнд күүцд авхмн гидж ур Н.С. Хрущевин келсиг, мана советск олн-амтн делгү таасад, күүцэхәр ноолда кеджәнә. Эн тоот мана олн-амтнә амгүлн-сә хәәлгьн болджана. Эн тоотиг күүцәлгьнд харшлхар седцхәсн Маленков, Каганович, Молотов эдниг мана хаалгьас хооран гартн гихмн. Мана ленинск ЦК-н чик гардврт бичә харшлад бәәгьхә. Эдниг гардврин кбдлмшәсн, ЦК-н чледин тоогьас гаргьсн мел чик, — гидж шофер Бессарабов келв.

Хурт босдж үг келцхәсн нань чигн 10 кун нег дуугьар КПСС-н ЦК-н Пленумин тогтавриг чик болдж гидж дбннцхәв.

КПСС-н ЦК-н члעדүд, члעדүдин кандидатс болн ревизионн комиссин члעדүд хооридан ниницнъгьу, збшәрдж, оларн тбр хагьлсиг хург таасджд темдглв.

„Маленковиг, Кагановичиг, Молотовиг ЦК-н Президиумин членәс болн ЦК-н членәс, Шепиловиг ЦК-н Президиумин членә кандидататас болн ЦК-н членәс гаргьхмн“ гисн КПСС-н ЦК-н Пленумин тогтавриг хург нег дуугьар дбннв.

Алдр Октябрин 40 джилә дбнд нерәджд бийдән авси социалистическ даалгьвран делгү күүцәхин тблә күүчтә ноолда кехмн гидж хург цуг коммунистриг дуудв.

Ленинск Централын Комитетин эргнд улм ббрджд хамцхмн, хамг чидлән негдүлдж, юн чигн фракционн баг гарлгьиг аврлтан угагьар хәрү цокджахмн гидж хург шиилв.

Ленинә даалгьвр күүцәлгьн

Алдр Октябрин 40-ч джилн дбнлә, мана орн-нутгин цуг келн амтн, революцлә нерәрн туургсн урдудинь тускар кәлджәх саамла, би бас эврә хәлмгин урдиг, ягьджд олн амтнә ноолдачд орлцджд, шин йос тосхлжд йовсна тускар келхәр седжәнәв.

Мини келхәр седджәх уулдур гучи долан джил хооран, 1920 джилн намрар болв. Хәлмгин 2-ч мбртә полкин дәәчнр болн командирмүд, Северн Кавказд революцин бшәтнрлә ноолджд йовсн дәәгьән төгсәв. Эн цагла мана хойрдгч мбртә цергәс зәрм амтснй Москва тал Реввоенсовет дуудулв.

Эн багт нанас талдан, нимим амтн йовла: Хомутников В. А., Шивидов Т. Б., Дрючков А., Сафонов К., Очиров Ц. М., Манджинов Н., Шапшуков (дүн), Кануков Н. (дүн), Бимбаев М., Лиджиев К., Теврюков И. С., Мартышкин, Ханхалджынов, Иванов. Хартн Бадеевич Кануков мана гардгч болдж шиидсв.

Москванд манд кергтә цаас, эдл-уш бгәд, хол хаалгьд белдүлв. Хотл балгьснд бәәсн цаган бидн днъгәр урәсн угадн. Х. Б. Кануков манд „Азбука коммунизма“ гидг дегтр умшджд бгәд, терүнә учр-утхинь цәәлгьдг билә.

Омск балгьснд ирәд, Омка гидг голин кбвәд хойр давхр герт бәәвдн. Энд ирхләмвдн, маниг Сибирин Помглавкомин штабд илгәв. Бидн бдр болгьн Монгьглин бәәх-бәәдл, газр-усла танвлад, медрлән гүүдүлдж, сургьуль дасвдн.

Монгьгл орад ирсн, „Эн цагин Монгьгл“ гидг дегтр бичсн И. Майский гидг кун лекц умшдг билә.

Дарунь бидн Иркутск балгьснд V-ч Аәрмин штабин гарт зогсвдн. Энүнд бидн Монгьглин болн Тувдин аңг толгьалджасн Дальневосточн Коминтернә секретариатла күүндвдн. Иркутскд бидн удад бәәсн угавдн, цаарандан йовдн.

Байкал голин телтр кбвәд Дальне-Восточн Республикин меджә бәәджд. Танхой гидг станцд мана цаасдуд болн хувц-хунр хәләв. Верхнеудинск балгьснд „Кооператор“ гидг кермд суугьад, Селенга голар усчад, суулин пирстнд оч буувдн. Эндәс маниг мбр унулад, Монгьглин меджә деер бәәсн Маймачен (ода Алтн-булг) гидг балгьснд авч ирв.

1921 джил. Монгьгл. Энд, монгьглин партизанмуд дунд мана шин йовдл эклв. Бидн күүч-көлсәрн бәәдг монгьгл амтнә бшәтнрлә ноолдад, тер ах-дү монгьгл улст шин байрта болн герлтә джиргьлән тосхлгьндн нбкд болвдн.

Маниг монгьгл тал мана советин орн-нутг, ур Сухэ-Баатрин толгьалджасн Монгьглин угатә олн амтнә партин дуудврар илгәлә.

Мана алдр Тбрсн, аав Ленинә гардврар монгьгл келн амтнд дбн-нбкд болтха гидж хәлмгудиг йовулв. Тернй учрта бәәсн. Негдвәр болхла, мана келн монгьглин келн хойр сәәнәр ирлцгн збвтә, хойрдхла, Улан Цергин зерг-

ләнд нерәрн туурсн, Улан Цергт хәлмг цергә частьс бурдәсн Хартн Бадеевич Кануков, хәлмг мбртә цергин командир Василий Алексеевич Хомутников, Разина нертә хәлмг мбртә цергин дивизионна командир Тимофей Шивидов. I-ч эскадрона командир Андрей Дрючков болн талдан чигн командирмүд хәлмгуд дунд гарцхасн.

Кесг мингьгн дууна газрас бидн, хәлмгин күүч-көлсч амтнә урд, эврә ах-дүүгьә монгьгл улсд нбкд болхар ирвдн. Бидн революцин вождь Ленинә дуудврар ирвдн. Алдр Ленинә иткәд, чадх, күүцәх гидж санад, унн седкләрн илгәсн даалгьврилг, бидн, хәлмгин урдүд, ик сәәнәр күүцәвдн.

Монгьглин партизанск частин, Улан Цергин болн мани-негн ноолданд монгьгл амтнә бшәтн күүцдән даргдв. 1921-джил Монгьглин Амтнә Церг болн Улан Цергин частьмуд Урга (ода Улан-Баатр) гидг балгьсиг гартан орулдж авб. Эн джил Монгьглд шин Монгольск Народн Республик бурдәгдәд, ода 36 джилн эргдд бсдж, брдгджд, цецгарджд йовна.

Монгьгл келн-амтнә күүч түрү джилмүдг, хәлмгин урдүд дбрвн-тавн джилн эргдд теднд дбн-нбкд болвдн.

Эн, мана Тбрснә 40-ч джилн алдр дбнлә, Монгьгл келн-амтнд байрта джиргьл, күүцәнъгьүтә дилвр дурдджанав.

Ц. Д. НОМИНХАНОВ
Урга (Улан-Баатр) гидг балгьснд урднй воени командант йовсн кун.

Буудә цеврлгьн бәргдджәнә.

Яшалтинск района „Новый мир“ гидг колхозин колхозникуд Алдр Октябрин 40-ч дон уртлдж, тәрәнә ургьцан ахр цагт геелт угагьар хурадж, государствд буудә бгьлгьнә зурагьан болзгәсн урд күүцәхәр шуялтта ноолда кедж йовихана. Тәрә хурадж йовх эн бдрмүдт комбайнермүд, цуг механизатормуд болн кохозникуд заагт бдр болгьн кбдлмшин кемджәгьән давулдж күүцәх дуудврта социалистическ дбрлдән улм бргнәр делгрдж йовна.

Ода, июлин 5-д лафетн машигьәр 4 мингьгн 379 гектар тәрән хадгдв, шуд комбайнар болхла, 1412 гектар тәрән хурагдв. Государствд 9 мингьгн 382 центнер буудә бгьдджд одв. Кермрлжән буудә цеврлгьнә кбдлмш сәәнәр бурдәгдсн болхла, государствд буудә бгьлгьн энүнәс ик болх билә.

Государствд буудә бгьлгь түргдүлхд эрки чинртә, буудә цеврлгьнә кбдлмш мана колхозд дегд сулар бурдәгджд йовна. Ода бийн буудә цеврлгьнә 5 машин күртджәхш. Сладковск МТС-н техническ гардвр сулин учрар буудә цеврлгд болн буудә ачдг хойр машин ток деер хара зогс-

джана. Улгурнь, буудә цеврлгд машинд кергтә тоотн күүц биш, буудә ачдг машинь болхла, электромоторнй кбндрхш. МТС-н ах инженер ур П. И. Пономаренко, буудә цеврлгд машинд яслгьнд дбн-тусан күргх үгәсн давхш. Ур Пономаренко маниг үгәрн аәтрлүлдг учрнй иим болх бәәдлтә: буудә цеврлгд машинд колхозин болад, „иғнәв-тигнәв“ гисн үгәрн, маниг аәтрлүлджәнә.

Гурвдгч комплексн бригадт кбдлдж йовх комбайнер ур Кузьменко, солом дахулад буудә геегьад йовсна тускар Пономаренкд бас зәнъглгдлә. Ах инженер Пономаренко ирджд хәләнәв гичкәд ирсн уга. МТС-н ах агроном ур С. С. Афанасьев, тәрә хуралгьна кбдлмшг сән оньган бас тәвджәхш. Хадгдсн тәрәнә ормсар йовдж, тәрә хуралгьна кбдлмшин чинринь хоомагьар хәләнә. Зәри газрмудар хадгглого үлдсн тәрән бәәнә, цуглуджд эс авсн бааларн кевтх тәрән чигн бәәнә. Иигәд кесг хаалгьар буудә геедрә бәәтл, ур Афанасьев тбртән авлго бәәгьад бәәнә.

Тракторн бригадин бригадир ур Н. Г. Копейно, энүнә да-

рук ур К. Т. Шемст хойр, агрономиг күүлә уга, геечксн буудәгьән ягьджд цуглулдж авч, гаргьсн гемән чиклхин тускар күүнджәхцәнә.

Колхозин эклц партийн организац коммунистриг, комсомольцнриг, партийн биш колхозникудиг агсджд, тәрә хурадж авлгьнд гарч йовх дутудундсиг уурулдж йовна. КПСС-н райкомин Сладковск МТС-н зональн сегләр, тәрә хурадж авлгьнд гарч йовх тер дуту-дундсиг, буру хәләциг уурулхд сән дбн-тусан үзүлхинь күүлджәнәвдн.

Бидн государствд орулдж бгх збвтә буудәгьәсн ода деерән 938 тонн буудә бгьвдн. Тәрлжд ургьасн элвг ургьцан ахр цагт, геелт угагьар хурадж, государствд буудә бгьлгьнә зурагьан июлин 15-д күүцәлгьн — мана партийн организацин, цуг колхозникудин эрки, хооран саалтг уга кбдлмш болджана. Цуг колхозникуд тнигджд күүцәхин тблә цуг аргь-чидлән нбл уга, производственн ик бргмджджәгьәр кбдлджәхцәнә.

И. СМОЛЯНКО,
„Новый мир“ колхозин эклц партийн организацин сегләр.

Приютненск района 1-ч Улдчид бдр ирвәс улм-улм шин гермүд бәргджд дуусгәдд бәәнә.
Зуртг: Приютненск района Советин депутат А. Б. Боваев шин герт орджач цагнй.
Р. Астахован фото.

Государствд буудә орулдж өггггиг өдр ирвас икдүлхмн!

Колхоз, совхоз, район болгън авсн даалгъвран кўцәх зөвтә

7 хонгт 450 га тәрә хуравв

Би комбайнер болдж 1936 джилә авн кәдләв. Коммунистическ партич член болдж 1940 джилә авн бәәгъав.

Эн джил „Победа“ гидг колхозин тәрә хуралгъна кәдләмш кедж йовнав. „РС-8“ гидг комбайнин агрегатд комбайнерин дарук болдж мини күүкн кәдлджәнә. Тиигәд, тәрә хуралгъна өмн комбайнин сәәнәр тохнәтәгъяр яслгъ кесн учрар, тәрә хуралгъна кәдләмшт нег-чигн өдр урәл уга, сәәнәр кәдлдж йовна.

Эврәнн комбайнар өдртән 41, зәрм өдрт 57 гектар күргдждж тәрә хурадж йовнав. Тәрә хуралгън эклснәс авн июлин 5 күртл 336 гектар тәрә хурагъад тәгсгәчквв.

Мини агрегат тәрә хуралгъна кәдләмшт, наадк комбайна агрегатсас хойр хонг сүүлд орлицә. Тегәд хойр хонг ард үлдсн бийн, мини агрегатин улс ни-нишнәгъу, седклән йәд, сә-өдр гил-уга шунмгъа-

гъяр кәдлсн учрар, наадк комбайнермудәс өмн нүүрт гарвв.

Мини комбайниг чирдждж йовх тракторист, солому хурадж йовх улс болн комбайнар хурачкисн буудлг зәбдг шофер сәәнәр кәдлсн деерәс, кәдләмшт эндү гархш. Тиигәд, 7 хонгин эргцд 450 гектар тәрә хурадж авхар мини агрегат кўцәхин кергт чидлән әрвлгго, сә-өдр гидж тоолгго шунмгъагъяр кәдлсн учр деерәс, июлин 4-д тәрә хуралгъна кәдләмшиг тәгсгәвдн.

Эврәнн бригадин хурач тәрәгъән тәгсгәчкәд, 4-ч тракторн бригадт тәрә хурачд дән-нөкд болхар ирвдн. Мини комбайна агрегат эн 4-ч тракторн бригадт кәдләмш кехәр ирхләрн, эврәнн чирәгъән улалгъшго, тәрә хуралгъна кәдләмш чилг шунмгъагъяр кәдлхәр адгъдждж йовцхәнә.

Е. Д. ГОМА, комбайнер.
Яшалтинск район.

Айта сән үзмджд

Степной МТС-н гардврт бә-адг колхозмудин теегәр тәрә хурадж авлгъна кәдләмш улм өргнәр делгдждж йовна. Степной МТС-н механизатормуд тәрәнә ургъцан ахр цагт, геелт угагъяр хурадж авхар шунмгъа сәәнәр кәдлджәхәнә.

9-ч тракторн бригадин комбайнер ур В. С. Блезнюков дундлад кәдләмшин нег өдрт 38 гектар тәрә хадждж йовна. Энүнә дөрлдждж йовх комбайнер Лешенко болхла 37 гектар тәрә хадна.

МТС-д радио-диспетчерск уулдвр сәәнәр бүрдәгдсн бәәнә. Цуг тракторн бригадсар комбайновый агрегатсин соплөрләнә тускар өрүн болгън радиогъяр медәд, дигләд ашлчкәд, ямаран бригад, кен гилг комбайнер соплөрләнәд ягъдждж йовдждж йовхинь зәнәгәнә.

А. В. ВЕЛИГУРИН,
Степной МТС-н радиотехник.

Тәрә хуралгън тәгсдждәнә

Яшалтинск района Яшалтинск МТС гурвн колхоз тетгдждәнә. Тер гурвн колхозмудар 43 комбайн тәрә хуралгънд кәдлджәнә. Нег комбайн өдртән 29-30 гектар тәрә хурадж авна.

Тәрә хуралгъна кәдләмш эклснәс авн июлин 5 күртл дундлад нег комбайн 900—1000 гектар тәрә хурасн бәәнә. Яшалтинск МТС-н цуг механизатормуд июлин 8-лә тәрәгъән хурадж дуусхмн гидж даалгъвран йир ик шунмгъагъяр кўцәдждж йовцхәнә. Июлин 8-лә МТС-н тетггггнд бәәх цуг гурвн колхоз тәрәгъән хурагъад авчкисн бәәнә.

МТС-н тетггггнд бәәх гурвн колхоз 16353 гектар тәрә тәрсн бәәджд, тер тәрәнәсн, кильмдждән өгч асрсн учрар, сән ургъц ургъадждж авцхав. Улгүрлхд, Сталина нертә колхоз дундлад нег гектар намрар тәргдсн тәрәнәс 27 центнер цагъан буудә хурадж авб.

Июлин 6-д негдгч, хойрдгч, гурвдгч болн арвдгч тракторн бригадс тәрә хуралгън тәгсәв.

МТС-н тетггггнд бәәх „Победа“ гидг колхоз 738 тонн буудә государствд өгв, Буденә нертә колхоз государствд ут-туршдан 1030 тонн буудә өгв, „Заветы Ильича“ гидг колхоз государствд 410 тонн буудә өгв. Июлин 18—20-д государствд орулдж өгх цуг буудәгъән өгч тәгсгн гидждәнә. Ода эн колхозмуд Сальск болн Ипатовск элеватормудур 38—40 ачлгъна машидар буудә зәбдждәнә. Тер машинин шофермуд эврәнн чидлән хәәрлгго, сә өдр гилго буудә зәбдждж бәәхәнә.

Сән комбайнер Нестеренко Владимир Фирсович өдр болгън дундлад 42,2 гектар буудә хураджав. Тәрә хуралгъна кәдләмшт өмн нүүрт йовсн учрар МТС-н директор эн И. Ф. Нестеренког 150 арслн мәнәгәр мәрәлв. Комбайнер Зубче-

нко Григорий эврән йовдг комбайнар өдртән 26,6 га буудә хурадж йовб, өдртән хурач кемдждән 14 гектар бәәсмн, комбайнер Коваленко Данил „С-6“ гидг комбайнар өдртән 37 гектар буудә хурадж йовб, эн комбайнер сән үзмдждтә кевәр кәдлдж йовсн учрар негдгч мәрә авб. Наадк комбайнермуд Беловодченко Александр, Коненко Михаил, Гавриленко Павел, Беловодченко Николай, Кисляк Иван, Котов Влас, Красов Григорий, Вдовицкий Иван болн нань чигн комбайнермуд өдртән 25—36 гектар тәрә хурадж йовцхав.

Яшалтинск МТС тәрә хуралгъна кәдләмшиг тәгсгәджд, кесг комбайнс Сладковск МТС-р тәрә хуралгъна кәдләмшт дән-нөкд болтха гидж йовулджәнә.

Яшалтинск района механизатормуд болн цуг колхозникуд 10—12 кәдләмшин өдрт цуг тәрәгъән хурадж авхар шунмгъа кевәр кәдлдж йовцхәнә.

Цуг механизатормуд болн колхозникуд дунд социалистическ дөрлән делгү кевәр кегдсн учрар ахр цагин эргцд тәрән хурагдждж авгдждәнә.

Тәрә хуралгъна кәдләмш йир сәәнәр, цеврәр, буудән геелрт угагъяр кегдждж йовна.

Цуг тракторн болн полеводческ бригадсар социалистическ дөрләнә дигинь әмтнд үзүлхин кергт эрсин газет, боевой листок болн бюллетеньс цаглань гаргъдждж йовцхәнә. Тер тракторн болн полеводческ бригадсар сән цевр-цевр гермуд, амрдг, хот уух газр болн красн уголокс бәәнә, красн уголоксдн газетс, журналс бас бәәнә.

Яшалтинск болн Соленовск МТС-д дундан социалистическ дөрләнә кедж йовцхәнә. Эн дөрләнәд Яшалтинск МТС өмн нүүрт йовна.

Ода МТС болн колхозмуд цаглань государствд буудә орулдж өгхин тускар социалистическ дөрләнә делгү кедж йовцхәнә.

А. ДЖЕВАЛДЫКОВ.

Даалгъвран хойр холван кўцәнә

Приютненск района Кировин нертә колхозд хадгдх 7 мингъгън 234 гектар тәрәнәс 4 мингъгън 840 гектар тәрән хадгдв, тер тоод 679 гектар тәрән делгәд хадгдв. Хадгдсн тәрәнә нег гектарас 6-с авн 10 центнер күртл буудә гарчәнә.

Приютненск МТС-н 2-ч тракторн бригадин механизатормуд өдр-сә уга кәдлдж, тәрә хадждж йовна. „Сталинец-6“ марка комбайнд кәдлдж йовх

комбайнермуд Н. Годин болн Шапочников хойр өдртән 14 гектар тәрә хадх кемдждгъән 35—37 гектар тәрәнәд күргдждж хадждацхәнә.

МТС-н дирекц кәдләмшин кемдждгъән давулад, сән чиртәгъяр кўцәдг комбайнермуд Годиниг болн Шапочниковиг хошад зун арслн мәнәгәр мәрәлв. Колхоз шин ургъцин 500 центнер буудә государствд орулдж өгв.

Б. БОЛДЫРЕВ.

Өнр сәәхн теегм

Өндр, өндр толгъаснь
Өрүн, асхннн унәртнәл,
Ора деерн гархн
Эрвләдждж салькн

серджднннәл.

Уудждм хол газраснь
Уул болдж манъханал,
Уралан өбрәд ирхн
Унәтрдждж наласн болнал.

Кәглтин хамрин орань
Кәкрдждж сәәхн дүнәгәнәл,
Кец, ташу, царнгарн
Кесг малмуд идшлнәл.

Хавчн, Чонс, Асмд
Хамцад тангъчан угтнәл,
Хар уга седкләрн
Хувтә джиргггән әдлнәл,

ДЖИДЖИКОВ Мандж.

Ургъц хадждж авхин төлә партийн организац гүдждрдждәнә

Мана МТС-н эклц партийн организацн зергләнәд 25 коммунист негдждәнә. Нургълдж әдн шуд производственн кәдләмшт йовцхәнә улс, комбайнер болн тракторист болдж тедн дотр 9 күн кәдлдж йовцхәнә.

Тиигәд, партийн организацн улмәгъинь өргдждж батрулх тәр нег ах керг болдж мана өмн зогсв. Коммунист күн болгън кәдләмш кедж йовх газртан уралгъ шунмгъагъяр кәдлдж, партийн биш улсиг гардждж, бийсән дахулкә—цвр бәрдж болхн лавта.

Ургъц хуралгънд белдлгъ кесн саамд коммунистрин чидлиг чикәр ховадж, производственн участксур тәвхд онг тусхавдн. Эн тәриг партийн хуртг тәвдждж күүндвдн. 16 коммунист босдждж күүндврт үг келәд, олн сән сүвселвгән өгцхәв. Эн хуртг партийн-комсомольск 4 баг гаргъх шиидвр авсн, ода әдн ик сән кәдләмш кедж йовцхәнә.

Ургъц хуралгъна кәдләмш эклхн өмн бидн агитатормудан цуггүлүлдж бас күүндвр кеджд, олн-дунд политическ цәәлгъврн кәдләмш делгүрлх зурагъан хәләдждж батлдж авбвдн. Агитатормуд болдж нидн джилд чигн ургъц хуралгънд кәдлдж йовсн уурмуд Катю-

хин, Гома, Малеванный—әдн кәдләмшин дамшлан кедждж өгцхәв. Агитатор күүнә памятка гидж бичәд 16 агитатормудтан цугтәдн өгвдн. Бригадмудин хоорнд социалистическ дөрләнә кехин туск диг-дара хәләдждж агитатормуд медждж авцхав.

Иигәд белдлгънә кәдләмш урдасн кесн учрар, ода ургъц хуралгън делгү болдж йовх цагт, мана коммунист йилгүу участкст кәдлцхәджд, партийн биш улсиг, ургъцан гару угагъяр хурадж авад, государствд буудә орулдж өгх зурагъан хурдар кўцәхд бүрдәджд, политическ цәәлгъврн кәдләмш делгүрлдж йовцхәнә.

Коммунист-комбайнермуд Гома, Точка, Малий болн Омельченко ургъц хадлгън эклснәс авн тәгсгггн улан дарцг комбайндан хадгълцхав. Уурмуд Гома болн Омельченко хойр „РС-8“ комбайнар 40—57-д гектар күргдждж өдртән хадцхав, „С-6“ комбайнар ур Точка—38 га күргдждж хадак йовб.

Әднә улгүриг нань чигн кесг олн комбайнермуд, тракторист, лафетн машинист улс олзлдж, дахцхадждж кәдлцхәв. Лафетчикуд уурмуд А. Пономарев болн Круглин

52-д гектар өдр болгън хадак унәгъагъад йовцхав. Негдгч тракторн бригадин комбайнер ур В. Нестеренко „РС-8“ комбайнар 59 гектар күргдждж хадгд болв. 40-д гектар давулдж хурадж улс дунд Г. Зубченко, Д. Коваленко, И. Вдовицкий, Науменко болн нань чигн улс йовцхәнә.

Механизатор улсин шунлтн иигдждж өдлсн учрар, ургъц хуралгън Сталина нертә болн „Заветы Ильича“ колхозмудар ахр болгън, 8 хонгин дотр дуусгдв. Әднә дарунь „Победа“ колхоз-чигн ургъцан сәәнәр хадждж тәгсәв. Ургъц хуралгън геелрт угагъяр, ик сән чиртәгъяр кегдв. Ик элвг ургъц гарчәхн үзгдждәнә. Сталина нертә колхозар болхла 27 центнер цагъан гуйрин буудә гектар болгънас авгдждәнә.

Ургъц хуралгън деер коммунист, агитатор улс политическ цәәлгъвр сулдхвр угагъяр, социалистическ дөрләнә өдр болгън кедж йовсн ик нильгәтә болв. Комбайнер болгъна комбайна бункертн авсн даалгъврнн бичәд, өдр болгъна кәдләмшин дигәр ягъдждж кўцәгдждж йовхн ташудн бичгдв. Сән кувр бәрсн комбайнерт вымпел өггддг бәәсмн, дакад мәрә өгдг биләвдн.

Тракторн бригад болгънд тодрха, ил цәәлгъвр бүрдәгдв, „Цәкклгън“ газет хойр лакдждж 14-д экземплярәр гаргъвдн, бригадмудт „Боевой листок“ гарна.

Агитатормуд уурмуд Катюхин, Малеванный, нань чигн улс цаг урәлго, таслвр угагъяр кәдләмш келждәнә. Энүнә ашлн әднә йовсн тракторн бригадс дөрләнәд турүнд йовна.

Ода мана партийн организац государствд буудә орулдж өгх зураг даруд кўцәхин кергт коммунистрин, цуг механизатормудин болн колхозникудин онгинь тусхадждәнә.

Д. БАРАНОВ.

Яшалтинск МТС-н эклц парторганизацн сегләтр.

Малан хотар тетгхн төлә

Малдан дулан болн сарул-ухаша-хаац келгън, үвдән малдан дурндан күрх өвс болн нань чигн хот-хол белдлгън—мана колхозмудин болн совхозмудин эркн кергн болдг.

Өвснә хадлгън „Буратинский“ совхозд дегд „муугъяр кегдждәнә. Эн джил совхоз 17950 гектар газрт өвс хурач бәәснәс, ода деерән зугл 7800 гектар хадгдәд, 865 тонн өвсн хурагдв. Совхозин малд джилдән 6800 тонн өвсн кергтә.

Ода өвс хаджджасн 14 тракторас ик зунь тәрә хуралгънд гаргъдсн учрар өвс хадлгън улм муурв.

Совхозин директор ур Мухаринов болн совхозин ах агроном ур Герасимов хоорн нег дуугъяр бийсинн му кәдләмш—совхозд трактор болн кәдлх улс тату болсар цәәлгъцхәнә.

Өвснә гарлг совхозин зәрм газрар йир сән, зуг эн кергт чинр өгч, совхозин цуг кәдләчирин хоорнд социалистическ дөрләнә бүрдәджд, малдан күрм өвс хуралгън,—совхозин толгъачирин, партийн, комсомольск болн профсоюзн организацсин эркн тәр.

Б. БОЛДЫРЕВ.

„Пашков Борисд олзатә болтха“

Июнь сарин сууләр мана Элст балгьснд хальмгин кундтә багш, филологическ наукасин доктор, профессор Борис Климентьевич Пашков Москвага с ирлә. Борис Климентьевич 1929—30 джиләс ави хальмг улсга сән таньд, иньг-амрг болсн кун.

1930 джил Шарту балгьснд, Чернышевскин нертә университетд хальмг келнә болн литературин аныг бурдәлә. Борис Климентьевич турун болдж хальмг келнә грамматик бичлә. Хальмг келн, литератур делгрлгьнд болн мана Хальмг таньгьнд гун сургьультә-эрдмтә хурц, хурдн келтә айтс бслгьнд ик гидг сән тусан узулсн ик ачта кун.

Эн профессор сурдж йовсн хальмгуд нургьлдж ик обдән толгьбалгч болн науцн кәдлмшт йовцхана. Илишкин Иван, Бадмин Бата, Колән Сандж, Мацка Иван, Очра Уташ, Шургчиева Катя, нань чигн Хальмг таньгьчар кәдлдж багшлдж йовх улс дала.

Профессор Пашковин нер эс медг хальмг манд ховр. Олн джилин эргид хальмгудла кәдлә йовдж, Борис Климентьевич идждләд, цугьаргьинь таньд болад, хальмг улст йир энъкр кун болв.

1942 джил Борис Климентьевич Элстд кәдлджәгәд, хальмгудасн салла. Хәбнн хальмгуд зовлнъгта аюлла харгьсиг сонъсад, Борис Климентьевич ик гидгәр зовад, сәнад бәәв. Хальмгудиг Сибирт йова йовтл хальмгудт кесг седкл сергәм, хәбткдән нәәлсн, сә күләгч бичгүд бичдг билә.

Шинәс мана Хальмг таньгьч бурдәхлә, Борис Климентьевич әвр гидгәр байрлдж, йбрәлә. Ода шин бурдсн таньгьч ямаран бәәхинь, әмтн ягьд кәдлджәхинь хәләхәр золгьд ирв. Мана ачта болн кундтә багш золгьд ирсндн, Хальмг таньгьчин сургьультә-эрдмтә улс, бичәчнр болн багшнр орс, хальмг уга ик гидг байр кедж тосцхав. Профессор ирәд кесг сенр, олн-зүсн лекце умшдж әгв.

Июль сарин 7-д Элстин культурин Герт Хальмгин интеллигентнр: бичәчнр, багшнр, уулд бәәд улс болн кәдлмшчнр цуглрдж, профессор Пашков Борис Климентьевичин научн кәдлмш экләд 45 джил болсн обнинь болн 66 насинь йбрәдж байр кев.

Культурин Герин ик хора кеерлгсн кесг олн зүсн улсар диг дуурв. Борис Климентьевич Пашковд нерәдсн байрин хургиг, таньгьчин партин ко-

митетин селәтр ур Джимбин Бембә нерәдгч нур ур келдж, Борис Климентьевичиг олнд узулдж таньдулв.

Ур Джимбин Бембә угән чиләгәд, бичәч Сян-Бельгин Хасрт уг әгв.

—Хальмг улсин зань, зокал кундлч темдг гидж медәтә улст умсгүл умсгдмн. Тер учрар ач кесн, тус узулсн алдршгчн хальмг келнә багш профессор Борис Климентьевичд Хальмг таньгьчин нерн деерәс, ач хәрүлгч темдг—ән умсгүл умсгджәнәвдн,—гидж келәд, намчта торгьн лавшгиг кәвк-лзүлдж, гурв саджад умсгв.

Ик гидг шуугата алых ташл-датагьар умсгүлинь йбрәцхәв. Борис Климентьевич нерәдсн умсгүлд болн олнә седклд ханад, йбрәсн улс болгьниг теврәд умсәд, байрин нүлмс гилтннүләд, бичкн күүкд мет масгьзад суув. Лавшгин хойр әвртн хуучн моньгьл узгәр. „Пашков Борист олзатә болтха“,—гидж кәк торгьн утцар зег хатхдж.

Профессор Пашковин әслтин тускар научн кандидат Илишкин Иван Кузнецович доклад келв. Докладин хәбн профессор сургьул сурч йовсн бичәчнр Колән Сандж, Сян-Бельгин Хаср, болн Саньгьан Леонид, Таньгьчин комсомолин селәтр Нәвдә Баснъ, багшрин медрл обдәулгнә институтин директорин дарук Шургчиева Катя, олн улс босдж умсгүлинь йбрәцхәв. Дакад поэт Кәглтин Дава, кундтә хальмг ур Пашковд хальмгин нерн деерәс бичсн ханлтин алтн бичг умшдж әгв.

Туундән кундтә хальмглари зурган цокулад, умсгүлин кәл угьагч нәәрт одихав.

Умсгүлинь йбрәдж Колән Сандж, Эрнджәнә К. хойр „Сәәхн зеерд“ гидг хуучна ду дуулдж, сөнъ әргдж әгв. Дакад эн хойр кемәлгьдг нургь кемәлгьдж, багьчудт соньмсулв.

Хальмгин орс бер, Рубцова Мария хальмгар хуучна йбрәл тәвәд, умсгүл умссн әвгнә нас йбрәдж, сөнъ әргүлв.

Элстин культурин Герин толгьач ур Кабаков баянд хальмг айсмуд тач, әмт биилүлв. Хальмгин маньгьд берәд Гайфудинова Женя, Лиджиева Гая хойр хальмг ду дуулдж әгцхәв. Тиигәд, олн келн-әмтнә ни-нищнъгьбу булин темдг узулгч сәәхн нәр болв.

Кундтә багш Борис Климентьевич—хальмг келнә болн урн угин нәрн бичг делгрүлхин тәлә бәәсн чидлән әр-влхшив гидж ханлт әгв.

(Мана корр.)

Багшм умсв

Сә, цаг мән
Сарул, әдрәс әнъгтә.
Солнътрсн сәәхн чимгтә,
Сар нарншнъ герлтә.
Москва тенъгр тулад,
Мәнъкрдж улм сәәхрнә.
Гиджгтә күүкн болад,
Галвр занлар саглрна.
Солнътрсн ке бумбарн
Сиилүлдж бийән кеерүлдж,

Шур-сувсар әнъглсн
Шухмр алтар нартна.
Минь эн джиргьлд
Москвага әдл дуньгәгәд
Мини энъкр багш
Маазгьлздж Пашков тосв.
Орс арвс гарарн
Арслнъ мет шүурв,
Буурлтсн сахларн ширвәд,
Багшм теврәд умсв.
ЭРНДЖӘНӘ Константи.

Газадин ордудар

ГДР-д „Горнякин өдр“ болв

БЕРЛИН. Германск демократическ республикин күч-кәлсчнр „Горнякин өдр“ гидж темдглв. 1956 джил күрнъ нуурс гаргьлгьарн 200 сай тонн күргсндән ГДР делкәд негдгч болдж.

1960 джилд ГДР күрнъ нуурс гаргьлгьарн 260 сай тонн күргхмн. ГДР-н күч-кәлсчнр „Горнякин өдртән“ горнорудной промышленностин кәдлмшчрин сән гисинь болн производствени өмн йовгч болн шин седвәр бурдәгч улсан темдглдж мактцхав.

Эн джил горнорудной промышленностин 29 кәдлмшчнрт „Германск Демократическ Республикин туургсн горняк“ гидг кундтә нер әгв.

(ТАСС).

Дә әсггч Южно-атлантическ пактин өмнәс

МОНТЕВИДЕО, июлин 8. (ТАСС). „Эль популяр“ гидг газет Аргентина, Боливин, Бразилин, Парагвая болн Уругвая гидг ордудин коммунистическ партин герчлгь барлдж. Тернъ южно-атлантическ пактин дә әсгхәр седсн седклинь илткгч герчлгьн. Туунднъ нидж бичәтә бәәдгдж: эн пакт юмб гихлә туугәр дамджулдж США әврәннъ дә босхгч политикән делгрүлхәр мадна орн-нутгудиг бийурн әбрдхүлгч, эн союз болн зәвшәлин хаалгьинь нег звено.“

Ахр зәнъгс

* КПК-н Центральн Комитетин орчулачнрин бюро, Алдр Октябрьск социалистическ революцин 40-ч обид нерәдгч хураньгьбу белдджәнә. Эн хураньгьуд Китд болн революционн джисәнд орлсн улсин санл тууджс болн Октябрьск революц Китд ямаран үлмә узулснә тускар бичсн материал-муд болн документс барлгдхмн.

* Финск Лахт гидг балгьснд Финлянд болн Советск Союз хойрин хоорнд „иньглгьнә өдрмуд“ гидж эклв. Эн өдр „Финлянд-Советск Союз“ гидг обществәр кегдджәнә. Лахт болн байрин өдрмудт орхар обществин гардгч улсн болн Финляндин олн-зүсн райодас элчнр ирцхәв.

* Германск демократическ республикд Советск Союзин селәнә эдл-ахун специалистнрин делегатнр одихав. Делегатнриг Украинск ССР-н Министрмудин Советин ахачлин дарук Н. М. Гуреев толгьалдж оч. Мана делегатнр селәнә эдл-ахун производствени кооперативст, машин тракторн станцет, селәнә эдл-ахун научн учреждениест оч таңылдхмн. Дакад Германск демократическ республикин Маркленберг секгдсн селәнә эдл-ахун тавдгч гәәхүл оч хәләхмн.
* Западн Берлинд тавн миньгьн студентнрин демонстрац болдж. Тер студентнр бәәдл-джиргьл, теджәлим бидн ясрултн, сургьулән төгсгхд медрл авсн цагтм бидн манд Западн Германия орн-нутгас дөнъ өгтн гидж сурвр кецхәв.

Цецн шиидвр

КПСС-н ЦК-н Пленумин тогтаврәс иштәгьәр Болгарск Коммунистическ партин герчлгьн

СОФИЯ, июлин 7. (ТАСС). Маленков Г. М., Каганович Л. М., Молотов В. М. гурвна антипартийн багин тускар КПСС-н ЦК-н Пленумин тогтаврәс иштәгьәр Болгарск Коммунистическ партин ЦК-н герчлгьниг газетмуд барлджана.

Маленковин, Кагановичин, Молотовин болн теднлә хань-цсн Шепиловин антипартийн багин тускар Советск Союзин Коммунистическ партин Центральн Комитетин тогтавр чик болдж гидж Болгарск Коммунистическ партин Центральн Комитет герчлгьндән темдгл-джәнә.

КПСС-н ЦК-н Пленумин тогтавр ганцхн БКП-д биш, цуг делкән келн-әмтнә коммунистическ болн кәдлмшчнрин джисәнд агьу ик чинртә болджана. Тер тогтавр КПСС-н болн терунә Центральн Комитетин марксистск-ленинск батта ни-негиг узулсн деерән советск олн-әмтиг, ХХ-ч хургин заасн хаалгьар чик уралан кәтлдж йовхиг медүлджәнә.

КПСС-н ХХ-ч хургин шиидврин өмнәс, КПСС-н ЦК-н кедж бәәх агьу ик кәдлмшиг куцәх шиидврин өмнәс, Маленков, Каганович, Молотов гурвна кедж йовсн антипартийн багин фракционн уулдвирг БКП-н Центральн Комитет, болгарск коммунистнр болн күч-кәлсчнр бурутхджана. БКП-н ЦК-н апрельск болн сентябрьск пленумсин шиидврмуд, терунә дару партин болн правительствин кедж йовх агьу-ик кәдлмшиг куцәнъгьустәгьәр кехин кергт мана партин КПСС-н ХХ-ч хургас ик дамшлт авла гидж герчлгьнд келгдджәнә. КПСС-н ХХ-ч хургин темдглсн политикин

өмнәс Маленковин, Кагановичин, Молотовин антипартийн багин кедж йовсн франционн уулдврмудиг, БКП-н ЦК-н апрельск пленумин шиидвр куцәд йовх мана күч-кәлсчнрин ик диилвирг урәдж-тархар седлгьн гидж мана орн-нутгин коммунистнр болн цуг күч-кәлсчнр тоолджана. Партин зергләнд гардг зүсн-зүул фракц болн антипартийн багиг әршәнъгьу угагьар кууцлдж, Коммунистическ партин ленинск ни-негнә тәлә ягьдж ноолдхиг КПСС-н Центральн Комитет дакад нег узулв.

КПСС-н ХХ-ч хургин шиидвр ик диилвртәгьәр хуцәхд цуг делкән коммунистическ болн кәдлмшчнрин дамшлтд, демократическ болн прогрессивн чидлмуд төвкнүн бәәлгьнд, социализм тосхлгьнд болн олн-келн әмтн хооридан ни-негн бәәлгьнд КПСС-н ЦК-н тогтавр ик тус болх гидж биткджәнәвдн. Цуг келн-әмтнә коммунистическ болн кәдлмшч джисәнә багш болн маньна церг болгч, Ленинә әсгсн алдр Советск Союзин Коммунистическ партәс кезәд чигн улгур мана Болгарск Коммунистическ партә авч дасдг билә, дасдж бәәнә, цаарандн чигн дасх, юнъгад гихлә, КПСС марксизм-ленинизмиг болн КПСС-н цуг делкән тууджлгч дамшлтиг творческ делгрүлдж чадхмн, гидж цаарандн герчлгьнд келгдджәнә.

Антипартийн багиг хамхлдж, КПСС-н ХХ-ч хургин тууджлгч шиидврин генеральн хаалгьинь харсдж, хату болн бат, цецн болн зәргтә шиидвр гаргьсндн, Советск Союзин Коммунистическ партин ленинск Центральн Комитетиг бидн йбрәджәнәвдн.

Индонезин Коммунистическ партин герчлгьн

ДЖАКАРТА, июлин 6. (ТАСС). Джакардт КПИ-н центральн комитетин болн профсоюзн центральн федерацин герур бандитск дәврлгь кеснә тускар эндр Индонезин коммунистическ партин центральн комитетин тавдгч пленум герчлгь барлв, Департизмлә болн эвдрлгьнә өмнәс компарть ноолда кедгиг террорин мәрәр контрреволюционермуд зогсадж чадшго гидж Индонезин компартин ЦК герчлсн деерән, олн-әмтнә демократическ революционн чидл

делгрч йовлгьн газадин ордудин империалистнриг болн контрреволюционермудиг галзурхдн күргв гидж темдглв.

Саг-серггән обдлултн, ни-нищнъгьгьән батлти гидж КПИ-н ЦК дуудв.

Реакц улм-улм әәмшгтә болджахиг реакционермудин террористическ эв-аргь орцуллгьн герчлдж медүлнә гидж „Харнан ракъят“ газет темдг-лджәнә. Демократическ лагерт орлчачнр-әнүнәс аш товчлгь кех зәвтә гидж газет заарджана.

Китдин олн-әмтнә диилвртә кәдлмшин аш

ПЕКИН, июлин 5. (ТАСС). Китдин тавн джилә зуран сүл джилн чилджәнә. Селәнә эдл-ахун олн әнъгинь зура болзгасн урд Республик куцәв. Тавн джилин чилгчәр куцәхәр зурснас 270 миньгьн тонн үлүгьәр металлургс 1956 джил 4390 миньгьн тонн күргдж цутхдж авб гидж „Дагунбао“ газет зәнъглв. Болд гаргьлгьн эн джил 4980 миньгьн тонн күрхмн. Металлургическ промышленностин гаргьдг эд-тавр зәвәр олн зүсн болдж әсв.

Тавн джилин туршар химическ промышленность хурдар әсдж-әргджв. Серн кислота гаргьлгьн хойр холвдж әсв, химическ удобренъ-гурвн холван әсв.

Эн заардсн промышленностин отрасльмудин йовудиг келхләрн, Советск Союзин болн терунә специалистнрин, производствин техническ кемджә обдлуллгьнд өгсн дөнъ-нөкд болсиг газет темдглнә.

Цаг зуурин редактор С. КАЛЯЕВ.